

COLOM I PASTOR, Bartomeu, *Les claus polítiques del procés autonòmic balear*. Palma: Institut d'Estudis Autonòmics («L'Esperit de les Lleis», 3), 2004, 260 p.

El professor Bartomeu Colom i Pastor (Sóller, 1951) s'ha distingit, des de fa anys —en concret, d'ençà de l'aparició de la seva obra *L'Estatut d'autonomia de les Illes Balears (Discussió i proposta d'un model d'organització politicoadministratiu)* l'any 1978—, com a expert en dret administratiu especialitzat en el règim autonòmic de les Illes Balears. Els seus llibres i articles han bastit gairebé sols i aïllats la bibliografia jurídica essencial sobre l'autogovern balear. Ara el professor Colom lliura no solament una descripció i una anàlisi rigorosa i modèlica del procés autonòmic balear sinó també el primer intent de sistematitzar, en forma de conclusions, el resultat del procés.

Més enllà dels criteris i objectius

disciplinaris (en resum, la presentació d'uns materials que facilitin l'anàlisi sistemàtica del text estatutari, especialment davant la hipòtesi d'una reforma), és obvi que una obra com aquesta transcendeix la ciència del dret i esdevé un treball deliberat i conscient per fer, a partir de la praxi política balear de l'últim quart del segle xx, «una reflexió aclaridora sobre els elements fonamentals o les claus que permeten d'explicar què regula i què no regula l'Estatut, què inclou i què no inclou, i per què». Així, doncs, la contribució del jurista s'enriqueix amb el punt de vista del científic social; de fet, el conjunt de l'obra de Bartomeu Colom es caracteritza per la seva vocació integral.

Una presentació del director de

l'Institut d'Estudis Autònoms, Lluís J. Segura Ginard, i una breu introducció de l'autor precedeixen el llibre, que està estructurat en cinc parts dividides en capítols que contenen la bibliografia consultada per redactar-los. La part primera està dedicada a l'Estatut de 1983. Arrenca amb la iniciativa autonòmica i l'elaboració del projecte d'Estatut, i després exposa les qüestions més importants de la tramitació davant les Corts Generals, entre les quals la denominació de la llengua pròpia de les Illes Balears —la llengua catalana—, que el Grup Popular va pretendre d'escamotejar amb una ambigua referència a la «llengua de las Baleares». Les parts segona i tercera tracten de les dues reformes estatutàries (1994 i 1999), amb una valoració molt negativa de la segona. La part quarta, «A tall de conclusions», es divideix en dos capítols. En el primer, Colom repassa el procés autonòmic al llarg dels anys i es deté a comentar el protagonisme de les illes petites, i també de Mallorca d'ençà de l'any 1999; el paper dels partits en el procés; l'autogovern com a procés inacabat i l'insularisme com a expressió de la tensió entre el tot i les parts. En el segon capítol de les conclusions, l'autor descriu el procés sincrònicament i n'obté una fotografia amb una regió amb característiques de nacionalitat, tres fets diferencials —la llengua i la cultura; el dret ci-

vil, i el fet insular—, un sostre competencial, uns consells insulars, uns nivells administratius, una descentralització interna, un finançament i unes fites assolides. La part cinquena és un ampli apèndix documental que compila les intervencions més notòries dels representants polítics en l'Assemblea de Parlamentaris i Consellers, i també les dels diputats i senadors tant a les Corts Generals com al Parlament de les Illes Balears en les tres fases del procés estatutari. No cal dir que aquest apèndix dóna una imatge clara de la mediocritat i el sucursalisme dels polítics balears en general, i així mateix ens permet de conèixer quina opinió han tingut de les Balears els representants dels grups polítics a les Corts Generals.

*Les claus polítiques del procés autonòmic balear* és un llibre que documenta, amb saviesa i independència, un període decisiu i transcendent per al poble de les Balears i per a la seva història, perquè s'hi ha aconseguit l'autonomia política, la qual cosa fa que al cap d'uns dos segles es pugui tornar a parlar de les Balears com a entitat oficial. Per tant, no hauria de faltar a les biblioteques dels polítics i ni a les taules de treball dels investigadors.

Antoni NADAL